

הגירה לישראל בעקבות מלחמת רוסיה-אוקראינה: המלצות ראשוניות

הפלישה של רוסיה לאוקראינה גרמה לזרם הפליטים הגדול והמהיר ביותר מאז מלחמת העולם השנייה. האיחוד האירופי הקנה לפליטים את הזכות להישאר במדינותיו לתקופה של עד שלוש שנים, תוך זכאות לאישורי עבודה, ושירותי חינוך, בריאות ודיוור. מדינות אחרות פועלות גם הן לסייע לפליטים.

על בסיס מחקר ולימוד ארוכי שנים של הגירה לישראל, צוות המכון להגירה ושילוב חברתי במרכז האקדמי רופין ממליץ על מספר עקרונות שיהוו בסיס לגיבוש אסטרטגיה לקליטתם של מהגרים המגיעים לישראל עקב המלחמה. נדרשת התייחסות שונה לעולים, עולים-פליטים ופליטים, כמו גם תמיכה ליוצאי ברה"מ לשעבר וצאצאיהם החיים בישראל.¹

• עולים-פליטים מאוקראינה זכאי חוק השבות

- מענה חירום מקיף ומקצועי המתייחס להיותם פליטי מלחמה, תוך דגש על התמיכה הפסיכו-סוציאלית והנגשת שירותי בריאות הנפש. דגש מיוחד על קבוצת העולים שנעקרו בעבר במלחמת 2014.
- הקניית מידע מעשי וליווי לאור העובדה שההגעה ארצה נעשתה ללא תכנון מוקדם.
- הסרת חסמים ביורוקרטיים, הנפקת תעודות וסיוע בהמרת כישורים מקצועיים והון אנושי.
- מערך קליטה ומעטפת תמיכה כלכלית המותאמים למאפיינים הדמוגרפיים של הקבוצה (הכוללת אימהות יחידניות ומבוגרים) ולעובדה שרוב הבאים מגיעים ללא ציוד וללא רכוש.
- הכשרת גורמי מקצוע שיכירו את המאפיינים הייחודיים של הקבוצה (כולל המניעים להגעה) וביטוייהם בתהליכי הקליטה.

• עולים מרוסיה וממדינות פוסט סובייטיות אחרות

- קבוצה שהגיעה ללא תכנון מוקדם ולכן נדרשים הקניית מידע מעשי וליווי צמוד.
- גיבוש רשת תמיכה וסיוע, תוך השתלבות כוללת עם יוצאי ברה"מ לשעבר החיים בישראל.

• פליטים מאוקראינה שאינם זכאי חוק השבות

- יש לבטל את המכסות. סביר שפליטים שמעדיפים להגיע לישראל על-פני מדינות אירופה הם בעלי זיקה לישראל.
- אימוץ עקרונות ההגנה הקבוצתית של האיחוד האירופי ובכלל זה הקניית הזכות לעבודה, לביטוח רפואי, לתמיכה פסיכו-סוציאלית ולקליטה במערכות החינוך.
- שיתוף פעולה עם רשויות מקומיות בבניית רשת סיוע עבור הפליטים ועבור משפחות מארחות.
- יש לאפשר מסלול לתושבות קבע לבני משפחה מדרגה ראשונה של אזרחים ישראלים.

• פליטים מאוקראינה - בני משפחה של מהגרי עבודה המועסקים בישראל

- יש לאפשר איחוד משפחות לבני משפחה מדרגה ראשונה ולהסדיר את שהותם בתנאים המוקנים לבני משפחה המתלווים לעובד שמעתיק את מקום עבודתו (למשל אישור עבודה וחינוך לילדים).

• תשומת לב לעולים שהגיעו לישראל בעבר ממדינות פוסט-סובייטיות וצאצאיהם

- יש ולהציע להם תמיכה פסיכו-סוציאלית לבני הגיל השלישי והרביעי, ילידי ברה"מ לשעבר. רבים מהם סובלים מתחושות חרדה, אובדן וחוסר אונים וזקוקים לעצה ולסיוע.
- יש לעודד שיח עם חיילים ומפקדים בשרות סדיר ובשירות קבע על המלחמה ועל הדילמות שהיא מעלה.
- יש לפעול במערכת החינוך להעלאת המודעות למצוקות שיוצאי ברה"מ וילדיהם עלולים לחוות בגלל המלחמה.

¹ לקריאה מורחבת ראו ניירות עמדה של חוקרות וחוקרי המכון להגירה: [מלחמת רוסיה-אוקראינה וההגירה לישראל | רופין](#)